

Юрій Стецик (м. Дрогобич)

доктор історичних наук, доцент кафедри історії України

Дрогобицького державного педагогічного

університету імені Івана Франка

E-mail: stetsyk_u_o@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1795-687X>

Насельники Білостоцького василіанського монастиря (1773–1774 рр.): біографічні відомості

На підставі укладених біографічних довідок василіанського чернецтва виокремлено основні просопографічні характеристики: походження (соціальне, територіальне, етноконфесійне), освітня підготовка (світські та чернечі студії), етапи духовної формації (кандидат, новик, брат-профес, ієрей), вікові та фізичні показники (час вступу до чернецтва, тривалість перебування в Чині, роки земного життя, стан здоров'я), інтелектуальні здобутки (педагогічна та мистецька праця), монастирські (адміністративні, господарські, освітні) та церковні обов'язки.

Ключові слова: монах, Василіанський Чин, біограма, просопографія, духовна формація, студії.

Yurij Stetsyk (the town of Drohobych)

Associate Professor. Associate Professor of the Department History of Ukraine,

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

E-mail: stetsyk_u_o@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1795-687X>

Inhabitants of the Bialystok Basilian Monastery (1773–1774 years): biographical information

On the basis of the completed biographical references of the Basilian monasticism the main prosopographic characteristics are distinguished: origin (social, territorial, ethno-confessional), educational training (secular and monastic studios), stages of spiritual formation (candidate, novice, brother-professor, priest), age and physical characteristics (time of entry to monasticism, length of stay in the Order, years of earthly life, health status), intellectual achievements (pedagogical and artistic work), monastic (administrative, economic, educational) and church duties.

In the short-term period under consideration, the ascension inhabited by the territory of the former Commonwealth (Volyn, Podil, Kyiv and ancient Rus' voivodships) was inhabited by the ascension monastery and represented various social strata (gentry, peasantry, burgesses). They formed a monastic community that consisted of age groups: older (over 50 years), young (30–40 years), and youth (17–15 years) generations. The older generation, who have gained considerable ascetic experience (over 15 years of spiritual ministry), were actively involved in the spiritual and intellectual formation of young monasticism, which underwent rhetoric studies. All of them were united by a united faith and a desire to abide by the rules of St. Basil the Great and the Constitutions of the Basilian Order.

Key words: monk, Basilian Order, biogram, prosopography, spiritual formation, studios.

Білостоцька обитель на Волині в різні історичні періоди належала до різних конфесійних інституцій Православної та Унійної Церков. Попри це, зуміла зберегти духовні основи давньої києвохристиянської традиції. Тривалий час цей монастир розглядався у російській цер-

ковній православній історіографії як осередок збереження православ'я на Волині¹. Та навіть у сучасних довідкових електронних виданнях досить різко та упереджено засуджується перехід обителі до унії². В період входження Волині до Російської імперії було напрацьовано цілу

¹ Теодорович Н. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии: в 5 т. Почаев, 1888–1903.

² Білостоцький монастир. *Вікіпедія* : веб-сайт. URL: <https://www.uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 07.12.2019).

низку ідеологічних концепцій щодо замовчування, або ж осудження приналежності монастиря Василіанському Чину. Конфесійно упереджені дослідники Православної Церкви на Волині розглядали чернече василіанське згромадження як окатоличене, тобто таке, яке відійшло від православних, східних традицій³. В сучасній українській церковній історіографії також проведено дослідження тільки православного періоду функціонування обителі⁴. Ми ж намагаємося через призму вивчення біографічних відомостей василіанського чернецтва показати його внесок у розбудову монастиря відкидаючи будь-які політичні та ідеологічні оцінки щодо трактування аскетичного життя іноків східного обряду.

На думку польської дослідниці Беати Лоренс Білостоцький православний монастир не одразу прийняв унію після приєднання у 1702 р. Луцької православної єпархії до Київської унійної митрополії. Дослідниця стверджує, що до 1736 р. обитель підтримувала відносини із православними ієрархами. Під час урядування настоятеля о. Варлаама Верещаки відбувся перехід монастиря до унії. Очевидно, що цей процес по зміні віровизнання не був одномоментним актом, а тривав певний період, починаючи із початку XVIII ст.⁵. Завершальним етапом можемо вважати 1739 р., коли відбулося утворення нової

чернечої адміністративної одиниці – Святопокровської провінції, до якої увійшов і Білостоцький монастир⁶. Із входженням до цього утворення відбулися юрисдикційні зміни: обитель вийшла із управління луцького владики та була підпорядкована протоігумену провінції.

Протоігумен разом із провінційною управою збирали персональні відомості про насельників підпорядкованих їм монастирів та уклали спеціальні каталоги чернецтва. Частина із них була видана у Почаївській друкарні, а частина фрагментів збереглася у рукописних архівних збірках⁷. На підставі цих каталогів маємо можливість реконструювати загальні біографічні відомості про василіанське чернецтво Білостоцького монастиря. Певні кроки у систематизації біографічної інформації у 1766 р. розпочав о. Анастасій Пйотровський, будучи секретарем Святопокровської провінції⁸. Нам же вдалося доповнити укладені ним біограми відомостями з інших друкованих та рукописних матеріалів.

На основі каталогів монастирів та чернецтва можемо простежити динаміку чисельності насельників Білостоцького монастиря впродовж 1740–1780 рр.: 1740 р. – 9 монахів (6 отців, 3 брати)⁹, 1745 р. – 11 монахів (9 отців, 2 брати)¹⁰, 1754 р. – 11 монахів (7 отців, 4 брати)¹¹, 1772 р. – 13 монахів (7 отців, 6 братів)¹², 1773/

³ *Абрамович В.* Историко-статистическое описание села Белостока и бывшего здесь монастыря. *Волынские епархиальные ведомости.* 1870. № 22. С. 727–736.

⁴ *Горін С.* Монастирі Луцько-Острозької єпархії кінця XV – середини XVII ст.: функціонування і місце у волинському соціумі. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 560 с.

⁵ *Lorens B.* Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743–1780. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014. S. 26.

⁶ *Стецик Ю.* Чернецтво Святопокровської провінції ЧСВВ (1739–1783 рр.): просопографічне дослідження. Дрогобич: РВВ ДДПУ, 2018. С. 116.

⁷ *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1773 a Mense Septembri ad Septembrem 1774 Anni.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1773; *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1775 in Annum 1776.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1775; *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1778 in Annum 1779.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1778.

⁸ Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. Відділ рукописів (далі ЛННБ ВР). Ф. 3. Спр. 435, 436, 614.

⁹ Державний архів Тернопільської області, ф. 258, оп. 3, спр. 1194, арк. 15–15 зв.

¹⁰ *Archiwum Polskiej Prowincji Dominikanów w Krakowie.* Zespół Ławra Poczajowska. Sygn. 2. Skrutenia. S. 102–102 v.

¹¹ *Catalogus monasteriorum et personarum provinciae protectionis B. V. Mariae Ordinis S. Basilii Magni.* Anni 1754. *Записки ЧСВВ. Серія II. Секція I.* 1979. Т. XL. С. 103.

¹² *Tabella monasteriorum Ordinis S. Basilii M. Provinciae tituli Protectionis B. V. Mariae in Dominio Regni Poloniae situatum et tabella monasteriorum in moderno dominio Caesareo-Regiae Majestatis situatum 1772/73 Anno.* *Записки ЧСВВ. Серія II. Секція I.* 1979. Т. XL. С. 128.

1774 рр. – 13 монахів (7 отців, 6 братів)¹³, 1775/1776 рр. – 13 монахів (6 отців, 7 братів)¹⁴, 1776/1777 рр. – 13 монахів (8 отців, 5 братів)¹⁵, 1778/1779 рр. – 17 монахів (9 отців, 8 братів)¹⁶, 1780 р. – 17 монахів¹⁷. Із поданої статистики помітно, що особовий склад монастирської спільноти зазнавав постійних змін із тенденцією зростання населення. Це можемо пояснити тим, що в різні періоди при монастирі функціонували освітні студії для чернецтва: 1763–1766, 1773–1774, 1778–1779 рр. – двохрічні студії з риторики початкового рівня; 1775–1777 рр. – студії із синтаксису¹⁸. Відповідно до монастиря постійно прибували нові брати-студенти, а випускники

скеровувалися на подальші філософські студії до інших освітніх осередків провінції. Загалом для означеного періоду характерна мобільність василіанського чернецтва, яка зумовлена викликами часу та зміною кожних п'ять років урядників провінції та монастирів відповідно до законодавства Чину Святого Василія Великого. Адже чернече законодавство передбачало виборність керівних урядів у провінції, залишивши тільки посаду настоятеля призначуваною¹⁹.

Згідно із даними каталогу монастирів і чернецтва Святопокровської провінції за 1773/1774 рр. у Білостоцькому монастирі аскетичний подвиг звершували такі постаті:

Таблиця 1

Реєстр населення Білостоцького монастиря 1773–1774 рр.²⁰.

№	Чернече ім'я, прізвище	Обов'язки	Вік	Тривалість у професях	Тривалість у Білостоці
1	о. Никанор Сорочинський	ігумен	42	16	5
2	о. Салюстій Комарницький	вікарій	32	12	3
3	о. Іпатій Кухальський	професор риторики	34	7	2
4	о. Юліан Чоповський	сповідник	49	27	2
5	о. Далматій Гнатович	ричник, парох	53	22	2
6	о. Мартирій Олесецький	до послушання	37	12	9
7	о. Єфрем Пашковський	місіонер	59	31	19
8	бр. Атанасій Спендовський	студент риторики 2 р.	20	3	2
9	бр. Антоній Катинський	студент риторики 2 р.	25	2	2

¹³ *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1773 a Mense Septembri ad Septembrem 1774 Anni.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1773.

¹⁴ *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1775 in Annum 1776.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1775.

¹⁵ *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1776 in Annum 1777.* – Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1776. *Записки ЧСВВ. Серія II. Секція I.* 1979. Т. XL. С. 156.

¹⁶ *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1778 in Annum 1779.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1778.

¹⁷ Виказ монастирів Святоспаської та Святопокровської провінції станом на 1780 р. *Записки ЧСВВ. Серія II. Секція I.* 1979. Т. XL. С. 178.

¹⁸ Lorens B. *Bazyliananie prowincji koronnej w latach 1743–1780.* Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014. S. 481–482.

¹⁹ Підручний П. (ЧСВВ) *Історичний нарис законодавства Василіанського Чину Св. Йосафата (1617–2018).* *Записки ЧСВВ. Серія II. Секція I.* 2018. Т. 57. 392 с.

²⁰ *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratibus ex Anno 1773 a Mense Septembri ad Septembrem 1774 Anni.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1773.

Закінчення таблиці 1

№	Чернече ім'я, прізвище	Обов'язки	Вік	Тривалість у професах	Тривалість у Білостоці
10	бр. Никодим Домашевський	студент риторики 1 р.	19	2	1
11	бр. Еміліан Серкізовський	студент риторики 1 р.	23	2	1
12	бр. Йосиф Федоркевич	студент риторики 1 р.	25	2	1
13	бр. Венедикт Жечицький	студент риторики 1 р.	17	1	1

Із наведеної статистики помітно, що монастирська спільнота складалася рівномірно із представників різних вікових груп: старшого (42–59 років), середнього (32–37 років) та молодшого (17–25 років) поколінь. Кожен представник спільноти відзначався різночасовим досвідом аскетичного життя: найменший – 1 рік, найтриваліший – 31 рік та середньостатистичний – понад 10 років. Більшість іноків проживали тільки у Білостоцькій обителі не тривалий період – від 1 до 5 років. Адже загальноприйнятою практикою у Василіанському Чині було дотримуватися принципу мобільності чернецтва. І тільки зустрічаємо два випадки значно тривалішого проживання (від 9 до 19 років) в одній обителі. Очевидно, це було зумовлено нагальними потребами їх духовного служіння в даній місцевості, оскільки могли прославитися вагомими здобутками. Так, наприклад, о. Єфрем Пашковський був активним місіонером на Волині. Наймолодше покоління монастирської спільноти склали брати-студенти (клірики), які навчалися тільки два роки. Для провадження чернечих студій призначався досвідчений ієромонах-професор. По завершенні студій клірики відправлялися до інших монастирів. Ця категорія братії постійно зазнавала ротації і таким чином особовий склад насельників оновлювався.

Монастирський храм був наділений парафіяльним правом, оскільки Василіанський Чин не був контеплативним (закритим) чернечим згромадженням. Ієромонахи обителі виконували душпастирські обов'язки: пароха, сповідника. Поряд із тим парох виконував обов'язки ризника, слідкуючи за станом церковних риз та загалом всіх предметів, які зберігалися у захристії храму.

Серед насельників обителі віднаходимо представників різних соціальних прошарків Речі Посполитої ранньомодерного часу: шестеро шляхтичів, троє селян, троє міщан та один не визначений. Щодо місця народження то переважали вихідці із сільських місцевостей (сім монахів) у порівнянні з міськими осередками (чотири

монахи). За територіально-адміністративним поділом Речі Посполитої за воєводствами географічне походження чернецтва виглядало таким чином: Волинське – 6, Руське – 3, Київське – 1, Подільське – 1 та два не встановлені (див. додаток 2). Із наведеної статистики помітно, що переважали уродженці Волині, які маючи намір стати аскетами вступали до найближчого монастиря. Вихідці із інших земель потрапляли до волинських обителей під час переміщення чернецтва по монастирях Святопокровської провінції.

Щодо конфесійної приналежності насельників обителі, то практично всі народилися та були охрещені в парафіях Київської унійної митрополії. І тільки через не встановлення місця народження двох кандидатів у чернецтво (Демушевського, Жечицького) не можливо з'ясувати їх конфесійну приналежність. Значно складніше з'ясувати етнічну приналежність монахів, яку ми намагалися визначити за допомогою мовної обізнаності. Адже в окремих протоколах візитаційних оглядин монастирів зверталася увага на мовну грамотність насельників: чи вміють читати і писати руською, або ж польською чи латинською мовами. Серед обраної групи монахів вдалося віднайти тільки фрагментарну згадку про знання руської мови отцем Мартирієм Олесецьким.

Більшість кандидатів у чернецтво ще до вступу в монастир здобули різні освітні студії з синтаксису, поезики, риторики, логіки. Перебуваючи у Василіанському Чині вони продовжили свої студії, які були необхідні для отримання ієрейських свячень: риторика (2 роки), філософія (2 роки), теологія (4 роки). По завершенні студій всі отримали ієрейські свячення.

Серед насельників обителі більшість розпочинали духовний вишкіл у Почаївській школі новіціату. І тільки окремі з них, які походили із теренів Перемишльської землі Руського воєводства проходили аскетичні випробовування у Добромільському новіціаті. Вік вступу до монастиря коливався від 15 до 30 років. Переважаючи більшість обирала аскетичне життя у

22–25 років, що відповідало віковому цензу, який визначався світським законодавством Польського королівства. Поміж собою члени монастирської спільноти відрізнялися тривалістю духовного служіння у Чині: від 12 до 61 року. Більшість братії посідала 30-річний стаж аскетичної праці. Також для насельників характерна різна тривалість земного життя: від 50 до 70 років. І тільки в окремих випадках натрапляємо на ранню смертність іноків у віці 34 років, зумовлену захворюванням. Також поодиноким монахам вдавалося дожити до похилого віку (80 років) (*див. додаток 2*).

Отже, у розглядуваній короткотривалій часовий проміжок Білостоцьку обитель населяли аскети, які походили із теренів колишньої Речі

Посполитої (Волинського, Подільського, Київського та давнього Руського воеводств) та були представниками різних соціальних прошарків (шляхти, селянства, міщанства). Вони творили монастирську спільноту, яка складалася із різновікових груп: старшого (понад 50 років), молодого (30–40 років) та юнацького (17–15 років) поколінь. Старше покоління, яке набуло вагомий аскетичний досвід (понад 15 років духовного служіння), активно залучалося до духовної та інтелектуальної формації молодого чернецтва, яке проходило студії з риторики. Насельники обители дотримувалися кіновіального (спільного) укладу аскетичного життя, яке базувалося на уніфікованих правилах Святого Василя Великого і Конституціях Василіанського Чину.

Додаток 1.

Біографи чернецтва Білостоцького василіанського монастиря 1773–1774 рр.

Гнатович Далматій

Світське ім'я – Даніель. Син Симеона та Агати. Народився у вересні 1721 р. у Володимирському повіті. Вступив 21 червня 1751 р. як послушник і хорист до Загорівського монастиря. Звідтіля відправлений до Почаївського новіціату на аскетичні випробовування. Через рік призначений комірником до Тереховлянського монастиря. Склав 15 серпня 1752 р. чернечі обіти професа та призначений ризником у Загоріві. 13 березня 1753 р. отримав ієрейські свячення із рук володимирського владика Теофіла Гудебського. Впродовж 11 років продовжував виконувати обов'язки ризника у Загорівському монастирі. 29 липня 1761 р. відправлений до Білостоку, де також призначений ризником. 4 червня 1765 р. переїхав до Гощі, будучи також ризником. 12 квітня 1766 р. повернувся до Загорова, де призначений капеланом. Через два роки відправлений до Замостя, будучи капеланом. Згодом поїхав до Любліна, будучи капеланом. Після двох років переїхав до Низкиничів, де також був капеланом. Звідтіля повернувся до Білостоку, будучи парохом і капела-

ном. 1776 р. призначений вікарієм у Мільцях, а із лютого 1777 р. парох у Гощі. Із 8 лютого 1778 р. вікарій Туминського монастиря. Помер 1789 р²¹.

Домашевський Никодим

Народився 1754 р. Родинне та територіальне походження не відомі. Вступив 1771 р. до чернецтва. 1773–1774 рр. проходив чернечі студії з риторики у Білостоцькому монастирі. 1775–1776 рр. навчався на філософських студіях при Луцькому монастирі. 1777–1780 рр. вивчав теологію у Віленському папському колегіумі²². Подальша доля залишається не відомою.

Жечицький Венедикт

Народився 1757 р. Вступив 1772 р. до чернецтва. У 1773 р. склав аскетичні обіти професа. 1773–1776 рр. проходив студії з риторики у Білостоцькому та Щеплотському монастирях. 1778–1779 рр. магістр класу синтаксису в Острозькому василіанському колегіумі. По завершенні студій отримав ієрейські свячення. Обирався консультором управи Руської чернечої провінції. Помер 1805 р²³.

²¹ ЛННБ ВР, ф. 3, спр. 614. S. 249.

²² *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1773 a Mense Septembri ad Septembrem 1774 Anni.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1773; *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1775 in Annum 1776.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1775; *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1778 in Annum 1779.* Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1778.

Катинський Антоній

Світське ім'я – Андрій. Батьки – Іван та Марія. Народився у 1749 р. в с. Катинь. Вступив до чернецтва 25.08.1771 р. у Добромильському монастирі, а після здобуття початкової освіти в школі при Бучацькому монастирі. По завершенні новіціату в 1773 р. склав чернечі обіти професа та відправлений до Щеплотського монастиря, де впродовж одного року вивчав риторику. Після цього скерований до Білостоку, де продовжив студії із риторики, а також із філософії у Замості. Після двох років навчання у 1776 р. відправлений до Гощі для отримання ступеня магістра. Завершивши клас граматики, був скерований до Низкинич, виконуючи обов'язки катехита. Звідтіля відправлений до Золочева, Дрогобича, будучи вчителем у класі граматики. Через один рік та чотири місяці відбув до Лаврова для завершення теологічних студій. У серпні 1781 р. відправлений до Львівського монастиря Св. Івана для підготовки до ієрейських свячень, які отримав в цьому ж році із рук львівського владики Петра Білянського. Після свячень відбув до Жовкви, однак через слабкість здоров'я архимандрит повернув Антонія назад до Львова. Однак, лікування не дало позитивних результатів і чернець помер у Львівському монастирі Св. Онуфрія²⁴.

Комарницький Салюстій

Світське ім'я – Севастіан. Син В'ячеслава із роду Сас та Маріанни із роду Оренських. Народився 20 січня 1742 р. у с. Поступле Холмської землі. Закінчив клас поетики у Луцьку. 26 липня 1761 р. вступив до чернецтва у Почаєві, де після року навчання у місцевому новіціаті 5 серпня 1762 р. склав аскетичні обіти професа. Відправлений на студії з риторики до Гощі. У серпні 1763 р. скерований на продовження цих же студій спочатку до Мільчі, а далі до Білостоку, де завершив навчання. У серпні 1764 р. поїхав до Лаврова на філософські студії, де навчався два роки і 2 липня 1766 р. повернувся знову до Білостоку, виконуючи обов'язки проповідника. Тео-

логічні студії здобув у Львові. 1 травня 1767 р. отримав ієрейські свячення. 1773–1774 рр. вікарій Білостоцького монастиря. 1774–1779 рр. ігумен монастиря у Пугінках. Помер у 1797 р²⁵.

Кухальський Іпатій

Світське ім'я – Ігнатій. Син Матвія та Галини. Народився у вересні 1739 р. в Кременці. Закінчив клас логіки. 11 лютого 1766 р. вступив до чернецтва у Почаєві, де після року навчання у новіціаті склав аскетичні обіти професа. Призначений прокуратором фільварку в с. Куликів, який належав Почаївському монастирю. Згодом відправлений до Загайців на філософські студії. По двох роках навчання поїхав на чотирьохрічні студії з теології до Святоюрського монастиря у Львові. Після першого року навчання отримав ієрейські свячення із рук львівського владики Лева Шептицького. По завершенні студій у 1773 р. відправлений до Білостоку для виконання обов'язків професора риторики. Ці ж обов'язки виконував згодом і в інших монастирських школах в Любарі, Шаргороді. Зокрема 1777–1779 рр. був віце-ректором та префектом школи при Любарському монастирі. Помер 1797 р²⁶.

Олесецький Мартирій

Світське ім'я – Михайло. Син Григорія та Меланії. Народився 1737 р. на Волині. Знав руську мову. Був майстром по дереву. Вступив у 1761 р. до чернецтва та після року аскетичних випробовувань у Почаївському новіціаті склав обіти професа. Призначений комірником до Овруцької архимандрії. Отримав ієрейські свячення. 1766–1779 рр. ієромонах Білостоцького монастиря, де виконував обов'язки місіонера²⁷. Час та місце смерті не встановлені.

Пашковський Єфрем

Світське ім'я – Євстахій. Син Максима та Євдокії. Народився у березні 1715 р. у с. Низкиничі Володимирського повіту. У березні 1742 р. як послушник і хорист вступив до чернецтва у Крилоському монастирі. По році аскетичних

²³ *Стецик Ю.* Чернецтво Святопокровської провінції ЧСВВ (1739–1783 рр.) : просопографічне дослідження. Дрогобич: РВВ ДДПУ, 2018. С. 310.

²⁴ *Стецик Ю.* Василіанське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.) : словник біограм. Жовква : Місіонер, 2015. С. 102–103.

²⁵ ЛННБ ВР, ф. 3, спр. 436, с. 983.

²⁶ ЛННБ ВР, спр. 435, с. 524.

²⁷ Там само, спр. 436, с. 805.

випробовувань у березні 1743 р. склав обіти професа. Через шість років отримав дияконівські свячення. У березні 1749 р. був дияконом та комірником Загорівського монастиря. Цього півроку та півроку наступного проживав у Низкиничках. У квітні 1750 р. призначений капеланом у Дерев'янах. 1756–1779 рр. проживав у Білостоцькому монастирі, будучи спочатку рефектарем. Після отримання ієрейських свячень призначений місіонером, ризником та керівником хору в цій же обителі. Помер 1784 р²⁸.

Серкізовський Еміліан

Світське ім'я – Ілля, син Теодора та Марії. Народився 30.07.1752 р. у м. Лежайськ. По завершенні навчання у Ярославській школі вступив 1771 р. до чернецтва у Добромилі, де по році навчання у новіціаті 1772 р. склав монаші обіти професа. Звідтіля скерований до Краснопущі на студії із риторики, які продовжив спочатку у Мільчені, а надалі у Білостоці (1773 р.). Через два роки відправлений на філософські студії до Луцька (1775–1776 рр.). 1777 р. поїхав до Любара для викладання у старшому класі граматики. 21.08.1778 р. прибув до Умані із Любарського монастиря для виконання обов'язків магістра синтаксису. 1779 р. відправлений на теологічні студії до Кам'янецького монастиря. По їх завершенні отримав ієрейські свячення. 26.08.1783 р. повернувся до Умані із Кам'янецького монастиря для викладання риторики²⁹. Дата та місце смерті не встановлені.

Сорочинський Никанор

Світське ім'я – Микола, син Романа та Марії. Народився 1732 р. у с. Улашківці. Закінчив клас риторики. Вступив до чернецтва 29.08.1757 р. у Почаєві, де після року аскетичних випробовувань у новіціаті склав 29.08.1758 р. монаші обіти професа. Отримав ієрейські свячення. 1773–1774 рр. ігумен Білостоцького монастиря. 1775–1776 рр. настоятель чернечого осередку у Замості. 1777–1779 рр. місіонер та ректор і префект Шаргородського василіанського колегіуму. 14.09.1779 р.

прибув до Уманського монастиря для виконання обов'язків місіонера. 28.10.1780 р. призначений ігуменом Білостоцького монастиря. Помер 1784 р³⁰.

Спендовський Атанасій

Світське ім'я – Адам. Батьки – Йосиф та Вікторія. Народився 24.01.1754 р. у Волинському воєводстві. Вступив 05.07.1769 р. до чернецтва в Почаєві. Після року новіціату 15.08.1770 р. склав чернечі обіти професа. Після цього направлений до Краснопущівського монастиря на студії з риторики. Звідтіля 20.09.1772 р. відсланий до Щеплот для продовження студій з риторики. Через рік відбув до Білостока для завершення студій з риторики, а згодом до Замостя на філософські студії. Після завершення студій скерований до Любарського монастиря, будучи магістром початкової школи. 1778–1779 рр. – студент другого року навчання на теологічних студіях у Браунсбергу. 1780 р. – отримав ієрейські свячення. Помер у 1815 р³¹.

Федоркевич Йосиф

Народився 1749 р. у м. Ярослав Перемишльської землі Руського воєводства. Закінчив клас синтаксису у Ярославі та вступив 1770 р. до чернецтва у Добромилі. По році аскетичних випробовувань у Добромильському новіціату склав обіти професа. Здобув чернечі студії: риторика – Краснопуща, Мільча, Білосток; філософія – Луцьк; теологія – Сатанів. По завершенні навчання отримав ієрейські свячення³². Час та місце смерті не встановлені.

Чоповський Юліан

Світське ім'я – Якуб. Батьки – Григорій та Теодора. Народився у липні 1725 р. на теренах Київського воєводства (с. Чоповичі під Овручом). Закінчив школу логіки в Острозі. Вступив 29.06.1746 р. до чернецтва в Почаєві. Після року випробовувань у новіціаті 09.07.1747 р. склав чернечі обіти професа. У серпні цього ж року відправлений до Львова на студії з філософії. Після завершення студій у червні 1750 р. отримав

²⁸ ЛННБ ВР, ф. 3, спр. 614, s. 301.

²⁹ ЛННБ ВР, ф. 3, спр. 614, s. 300.

³⁰ Там само. ф. 3, спр. 436, s. 858.

³¹ *Стецик Ю.* Василіанське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.) : словник біограм. Жовква : Місіонер, 2015. С. 202.

³² *Стецик Ю.* Чернецтво Святопокровської провінції ЧСВВ (1739–1783 рр.) : просопографічне дослідження. Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2018. С. 393.

іерейські свячення. В цьому ж році скерований до Лаврова на студії з моральної теології. У серпні 1752 р. відправлений до Шаргорода для викладання риторики та на посаду префекта школи. Через рік у серпні 1753 р. вибув до Гощі для викладання риторики. Звідтіля у серпні 1754 р. переїхав до Овруча, де був проповідником. Однак через два місяці прибув до Почаєва. 1755 р. – капелан у Збаражі, Волочищі, канонік Луцький. У лютому 1756 р. повернувся до Почаєва, будучи проповідником. Серпень 1756 р. – проповідник

у Загорові. У жовтні цього ж року повернувся до Почаєва, де був сповідником. Із лютого 1757 р. проповідник у Деревлянах, а із липня 1758 р. – проповідник у Крехові. Із січня 1760 р. – проповідник у Щеплотах, а із червня 1762 р. – проповідник в Уневі, а з липня цього ж року – сповідник у Почаєві. 02.08.1762 р. вибув до Віцинського монастиря (проповідник). Із 27.07.1765 р. – проповідник у Мильчені, 1773–1774 рр. – сповідник у Білостоці, 1775–1779 рр. сповідник у Загайцях. Помер 1805 р. у Тригір'ї³³.

References

- Abramovych V. Ystoryko-statystycheskoe opysanye sela Belostoka y byvsheho zdes monastyria. *Volynskye eparkhialnye vedomosti*. 1870. № 22. S. 727–736. [in Russian].
- Archiwum Polskiej Prowincji Dominikanów w Krakowie. Zespół Ławra Poczajowska. Sygn. 2. Skruzenia. S. 102–102 v. [in Latin].
- Bilostotskyi monastyr [Elektronnyi resurs]. – Rezhyim dostupu do statti: // <https://uk.wikipedia.org/wiki/> [in Ukrainian].
- Catalogus monasteriorum et personarum provinciae protectionis B. V. Mariae Ordinis S. Basilii Magni. Anni 1754. *Zapysky ChSVV. Serii II. Sektsiia I*. 1979. T. XL. S. 103. [in Latin].
- Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1773 a Mense Septembri ad Septembrem 1774 Anni. Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1773. [in Latin].
- Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1775 in Annum 1776. Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1775. [in Latin].
- Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1776 in Annum 1777. Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1776. *Zapysky ChSVV. Serii II. Sektsiia I*. 1979. T. XL. S. 156. [in Latin].
- Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1778 in Annum 1779. Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1778. [in Latin].
- Derzhavnyi arkhiv Ternopilskoi oblasti. F.258. Op.3. Spr.1194. Ark. 15 – 15 zv. [in Polish].
- Horin S. Monastyri Lutsko-Ostrozkoï yeparkhii kintsia XV – sere diny XVII st.: funktsionuvannia i mistse u volynskomu sotsiumi. K.: Vydavnychiy dim «Kyievo-Mohylianska akademiia», 2012. 560 s. [in Ukrainian].
- Lorens B. Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743–1780. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2014. 560 s. [in Polish].
- Lvivska natsionalna naukova biblioteka imeni V. Stefanyka. Viddil rukopysiv. F. 3. Spr. 435, 436, 614. [in Latin].
- Pidruchnyi P. (ChSVV) Istorychnyi narys zakonodavstva Vasylianskoho Chynu Sv. Yosafata (1617–2018). *Zapysky ChSVV. Serii II. Sektsiia I*. 2018. T. 57. 392 s. [in Ukrainian].
- Stetsyk Yu. Vasylianske chernetstvo Pere-myshl'skoi yeparkhii (druha polovyna XVIII st.) : slovnyk biohram. Zhovkva : Misioner, 2015. 312 s. [in Ukrainian].
- Stetsyk Yu. Chernetstvo Sviatopokrovskoi provintsii ChSVV (1739–1783 rr.) : prosopohrafichne doslidzhennia. Drohobych : RVV DDP, 2018. 472 s. [in Ukrainian].
- Tabella monasteriorum Ordinis S. Basilii M. Provinciae tituli Protectionis B. V. Mariae in Dominio Regni Poloniae situatum et tabella monasteriorum in moderno dominio Caesareo-Regiae Majestatis situatum 1772/73 Anno. *Zapysky ChSVV. Serii II. Sektsiia I*. 1979. T. XL. S. 128. [in Latin].
- Teodorovych N. Ystoryko-statystycheskoe opysanye tserkvei y prykhodov Volynskoi eparkhyi: v 5 t. Pochaev, 1888–1903. [in Russian].
- Vykaz monastyriv Sviatospaskoi ta Sviatopokrovskoi provintsii stanom na 1780 r. *Zapysky ChSVV. Serii II. Sektsiia I*. 1979. T. XL. S. 178. [in Latin].

³³ Стецик Ю. Василіанське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.) : словник біограм. Жовква : Місіонер, 2015. С. 244–245.

